

PRAKSISOVERSIGT · KØBERET

Praksisoversigt over afgrænsningen mellem handelskøb, forbrugerkøb og civilkøb

Kvalifikationen efter købelovens §§ 1 a, 4 og 4 a – og hvilket regelsæt den udløser

Version 2 Opdateret 3. sep. 2026 29 afgørelser · 2002-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Købeloven opererer med tre køb: forbrugerkøb (§ 4 a), handelskøb (§ 4) og det residuale civilkøb, der er alt, hvad der hverken er det ene eller det andet. Kvalifikationen er ikke en formalitet: den afgør, om køberen har en »straks«-undersøgelses- og reklamationspligt efter §§ 51-52, eller den ufravigelige toårige reklamationsret efter §§ 81-83; om risikoen kan overgå efter § 17, stk. 2, eller den præceptive § 73; og om aftalefriheden i § 1, stk. 1, gælder fuldt ud, eller om § 1, stk. 2, spærrer for fravigelser til skade for køberen. Praksis fra domstolene, Forbrugerklagenævnet og Forbrugerombudsmanden viser, at kvalifikationen næsten altid beror på en konkret helhedsvurdering af parternes stilling og køkets formål – og at det er sælgeren, der bærer bevisbyrden for, at et køb ikke er et forbrugerkøb.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Købeloven gælder for alle køb bortset fra fast ejendom, og lovens tre spor – forbrugerkøb, handelskøb og civilkøb – udmøntes teknisk gennem § 1 a, stk. 2 og 3, der positivt opregner, hvilke bestemmelser der henholdsvis kun gælder og ikke gælder i forbrugerkøb.
- 02** Civilkøbet er residualt: det er ikke defineret i loven, men er alt det, der hverken opfylder handelskøbsdefinitionen i § 4 eller forbrugerkøbsdefinitionen i § 4 a.
- 03** Handelskøb kræver to kumulative betingelser: begge parter skal være »handlende« i § 4, stk. 2's forstand, og købet skal være indgået »i eller for deres bedrift« – er kun den ene part handlende, er købet ikke et handelskøb.
- 04** Et køb foretaget af et selskab til brug i virksomheden er handelskøb, selv om genstanden også anvendes privat (BS-1013/2010-VLR).
- 05** Sælgeren har bevisbyrden for, at et køb ikke er et forbrugerkøb, jf. § 4 a, stk. 1, 2. pkt. – en forhandler, der sælger fra sit forretningssted på egen slutseddel, løfter ikke bevisbyrden ved efterfølgende at hævde, at salget var privat.
- 06** Køberens status afgøres af formålet med købet: køb af driftsinventar, råvarer og genstande til videresalg falder uden for forbrugerkøbsreglerne, mens hobby- og fritidsformål holder købet inde.

- 07** Ved blandet privat og erhvervsmæssig anvendelse er det afgørende, hvad genstanden »hovedsagelig« er bestemt til – et avlsdyr købt med henblik på systematisk opdræt og videresalg er erhvervsmæssigt køb.
- 08** Ikke-erhvervsdrivende foreninger kan efter omstændighederne være forbrugere, men en forening, der driver salg af et vist omfang og en vis varighed, optræder selv som erhvervsdrivende.
- 09** Efter § 4 a, stk. 2, bliver et køb fra en ikke-erhvervsdrivende sælger alligevel til forbrugerkøb, hvis aftalen er indgået eller formidlet for sælgeren af en erhvervsdrivende.
- 10** Ved lov nr. 1173 af 8. juni 2021 blev forbrugerkøbsbegrebet udvidet til digitalt indhold og digitale tjenester, herunder mod betaling med personoplysninger, mens køb af levende heste omvendt blev flyttet ud i civil-/handelskøb, jf. § 4 a, stk. 8.
- 11** Kvalifikationen som handelskøb udløser den skærpede undersøgelsespligt i § 51 og »straks«-reklamationen i § 52 – men fristen løber først, når manglen kunne konstateres, og skjulte mangler kan reklameres senere.
- 12** Uden for forbrugerkøb er købeloven fuldt deklaratorisk, og aftale, handelsbrug og sædvane går forud – parternes faktiske samhandelspraksis kan derfor sætte selv en klar ansvarsbegrænsning ud af kraft (H-43-06).
- 13** I forbrugerkøb kan §§ 73-79 og §§ 81-87 m.fl. ikke fraviges til skade for køberen, jf. § 1, stk. 2, der gennemfører varedirektivets artikel 21, stk. 1.
- 14** Mindre erhvervsdrivende, der falder uden for forbrugerbeskyttelsen, er efter forarbejderne henvist til aftalelovens § 36 – som domstolene anvender med tilbageholdenhed, men dog anvender ved ekstreme misforhold (Sag 109/2011).

§ 1 Lovens tre spor: anvendelsesområdet i § 1 a og det residuale civilkøb

Købeloven indeholder ikke én samlet regulering, men tre delvis overlappende regelsæt, hvis indbyrdes afgrænsning styres af [købelovens § 1 a](#). Efter [§ 1 a, stk. 1](#) gælder loven »for alle køb, bortset fra køb af fast ejendom«, og efter [stk. 4](#) ikke for køb omfattet af den internationale købelov.

Selve sporinddelingen sker i stk. 2 og 3, der er bygget op som to modsatrettede opregninger:

Bestemmelse	Funktion	Indhold
§ 1 a, stk. 2	Positiv afgrænsning	§§ 72-87 gælder kun i forbrugerkøb
§ 1 a, stk. 3	Negativ afgrænsning	§ 5, §§ 10-13, § 17, stk. 2, § 21, stk. 2, § 42, § 43, stk. 1 og 2, § 44, §§ 46-49, §§ 52-54, § 57, stk. 1, og § 58 gælder ikke i forbrugerkøb

Af forarbejderne til den oprindelige indsættelse af § 1 a fremgår formålet direkte:

Forslaget præciserer anvendelsesområdet for købelovens regler. I stk. 1 angives det i overensstemmelse med den gældende ordning, at loven gælder for alle køb, bortset fra køb af fast ejendom. [...] I stk. 2 angives det, at de nye regler i §§ 72–86 kun gælder i forbrugerkøb. Af stk. 3 fremgår det, hvilke regler der ikke skal gælde i forbrugerkøb.

Opregningen i stk. 3 er senere udvidet ad flere omgange – §§ 12, 13 og § 21, stk. 2, blev tilføjet som konsekvens af nye leveringsregler i § 74, og § 46, § 57, stk. 1, og § 58 blev tilføjet ved [lov nr. 1173 af 8. juni 2021](#), fordi varedirektivet og direktivet om digitalt indhold nu regulerer de samme spørgsmål i selvstændige forbrugerkøbsbestemmelser.

Det centrale er, at loven definerer to af de tre kategorier – forbrugerkøb i [§ 4 a](#) og handelskøb i [§ 4](#) – mens **civilkøbet ikke er defineret nogen steder**. Civilkøbet er residualet: køb, hvor betingelserne for hverken handelskøb eller forbrugerkøb er opfyldt. Det gælder typisk køb mellem to privatpersoner, køb hvor kun den ene part er erhvervsdrivende uden at være »handlende«, og – som det væsentligste praktiske tilfælde – køb hvor en erhvervsdrivende sælger til en køber, der selv handler som led i sit erhverv, uden at begge parter opfylder handelskøbsdefinitionen.

Forbrugerklagenævnet bruger netop udtrykket »civilt køb« om denne restkategori. I sagen om tilretning af en brudekjole, [17/02094](#), fandt nævnet, at sælgeren ikke var CVR-registreret, ikke havde fast forretningssted, ikke markedsførte sig som skrædder, og at aftalen måtte antages indgået på baggrund af et privat bekendtskab. Nævnet konkluderede derfor, »at der derfor var tale om et civilt køb«, og afviste sagen som liggende uden for sin kompetence.

LOV

Købeloven § 1a, stk. 1-4

Købeloven § 4

Købeloven § 4a

PRAKSIS Forbrugerklagenævnet · Køb af tilretning af brudekjole blev ikke anset som forbrugerkøb

20.09.2017

§ 2 Handelskøbsdefinitionen i § 4: »mellem handlende i eller for deres bedrift«

[Købelovens § 4, stk. 1](#) definerer handelskøb som »køb, som indgås mellem handlende i eller for deres bedrift«. Definitionen indeholder to kumulative krav – en **personel** betingelse (begge parter skal være handlende) og en **funktionel** betingelse (købet skal have forbindelse med bedriften).

[§ 4, stk. 2](#) opregner kredsen af »handlende«: enhver, der gør sig til bedrift at afhænde dertil indkøbte varer, at drive vekselerer- eller bankforretning, forsikringsvirksomhed, kommissionshandel, forlagsvirksomhed, apotek, beværtning, håndværk eller fabrik, at overtage udførelse af bygnings- eller anlægsarbejder eller at befordre personer, gods eller meddelelser. Undtaget er den, der uden anden medhjælp end sin ægtefælle, sine børn under 15 år og sit hustyende driver beværtning, håndværk, befordringsvirksomhed eller »sådan ringe handel«, hvortil ikke kræves særlig adkomst.

De oprindelige forarbejder fra 1905 forklarer, hvorfor begge betingelser er nødvendige:

Der kan ikke fra den materielle Retfærdigheds Synspunkt anføres nogen fyldestgørende Grund til, at de strængere Regler om Handelskøbet, f. Eks. om Køberens Undersøgelsespligt (§ 51) skal anvendes paa et Køb mellem Handlende, naar denne deres personlige Egenskab ikke netop staar i Forbindelse med Købet. Kun naar selve Købet staar i direkte Forbindelse med Parternes Handelsdrift, gør de for Handelskøbet særlige Hensyn sig gældende med tilstrækkelig Styrke.

Forarbejderne præciserer samtidig, at »for deres Bedrift« rækker videre end videresalgskøb og også omfatter køb af driftsmidler – »en Handlendes Køb af Kontorrekvisiter og en Fabrikants eller Haandværkers Køb af Maskiner, Kul og lign.«. Og de tilføjer udtrykkeligt, at aktieselskaber og andre sammenslutninger ikke uden videre er handlende, men kun »for saa vidt de drive en af de af Paragrafen omfattede Virksomheder«; det samme gælder stat og kommune.

I praksis er den funktionelle betingelse ofte det afgørende. I **BS-1013/2010-VLR** ([BS-1013/2010-VLR](#)) fastslog Vestre Landsret som det første, at købet af en brugt Volkswagen Touareg var et handelskøb, fordi bilen var købt af Banbury Danmark ApS og anvendt i virksomheden – og at dette gjaldt »uanset eventuelt privat brug«. Kvalifikationen var ikke uden betydning: sælgeren gjorde netop gældende, at reklamationen var for sen, fordi der var tale om handelskøb, men landsretten fandt reklamationen rettidig »også selv om der er tale om et handelskøb«, og tilkendte et forholdsmæssigt afslag på 10.000 kr.

At »handlende«-begrebet skal bedømmes selvstændigt og konkret, illustreres af **BS-52536/2022-SHR** (-[BS-52536/2022-SHR](#)). Sø- og Handelsretten fandt her, at sælgeren af en lods båd på auktion **ikke** var »handlende« ved dette enkeltstående auktionssalg, jf. [§ 48](#), 2. pkt., hvorfor køberen kun kunne påberåbe sig mangler, hvis båden ikke svarede til betegnelsen, eller hvis sælgeren havde handlet svigagtigt. Ingen af delene var tilfældet, og sælgeren blev frifundet. Dette svarer til, hvad 1905-forarbejderne selv forudsatte: at begrebet »Handlende«, hvor det forekommer andre steder i loven end [§ 4](#), »maa ske efter en selvstændig Bedømmelse og uden Hensyn til Regelen i [§ 4](#)«.

LOV

[Købeloven § 4, stk. 1, 2](#)
[Købeloven § 48](#)
[Købeloven § 51](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsretten nedsætter afslag i købspris for brugt bil

04.04.2011

Sø- og Handelsretten · Sag om tilbagebetaling af købesum for lods båd erhvervet på auktion - mangler, undersøgelsespligt og risikoovergang

22.03.2024

§ 3 Forbrugerkøbsdefinitionen i § 4 a, stk. 1, og sælgerens bevisbyrde

[Købelovens § 4 a, stk. 1](#) definerer forbrugerkøb som »et køb, som en køber (forbruger) foretager hos en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv, når køberen hovedsagelig handler uden for sit erhverv«. Bestemmelsen afsluttes med den processuelt afgørende regel: »Sælgeren har bevisbyrden for, at købet ikke er et forbrugerkøb.«

Forarbejderne til den oprindelige indsættelse af [§ 4 a](#) i 1978 beskriver konstruktionen præcist:

Afgrænsningen af disse køb sker ved en beskrivelse af parterne i aftalen. Sælgeren skal være en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv. Køberen – forbrugeren – beskrives gennem sit formål med købet. En forbruger er en person, der har købt en genstand, der hovedsageligt er bestemt til ikke-erhvervmæssig anvendelse, d.v.s. privat brug eller forbrug.

Bevisbyrdereglen har stor praktisk vægt i sager, hvor en erhvervsdrivende efterfølgende hævder at have solgt »privat«. Forbrugerklagenævnet har i en række bilsager afvist denne indsigelse. I [2003-521/7-95](#) havde en bilforhandler solgt en bil, der stod parkeret bag forretningen, og udstedt en dags dato-kvittering med sit private navn. Nævnet lagde vægt på, at køberen henvendte sig i forretningen i åbningstiden, at der var sammenfald mellem virksomhedens og kvitteringens adresse og telefonnummer, og at der ikke var noteret noget forbehold som »bilen er solgt privat«. Sælgeren havde derfor ikke løftet bevisbyrden.

Samme linje ses i [2004-521/7-332](#), hvor nævnet tilføjede den principielt vigtige bemærkning, at selv hvis salget var sket af direktørens privatbil, ville det stadig være anset for sket som led i hans erhverv som autoforhandler. I [2002-521/7-1610](#) var det afgørende, at aftalen var oprettet på en professionel salgsslutseddel fortrykt med »Tilsluttet Centralforeningen af Autoreparatører i Danmark« og underskrevet »for sælgerfirmaet«. Og i [2004-521/7-741](#), hvor forhandleren hævdede at have solgt på vegne af sin søn, lagde nævnet vægt på, at checken var udstedt til forhandleren, at bilen var udstillet og afhentet på forretningsstedet, og at der ikke forelå skriftlig dokumentation for, at køberen ved aftaleindgåelsen var bekendt med sønnens rolle.

Bevisbyrden kan dog løftes. I [01-11-7950](#) fandt nævnet efter en samlet vurdering, at købet ikke var sket som led i sælgerens erhvervsvirksomhed: bilen var annonceret i privatkategorien på guloggratis.dk, køberen var oplyst om, at bilen tilhørte sælgerens hustru, der blev ikke udarbejdet slutseddel, betalingen skete med check udstedt til sælgeren personligt, og handlen fandt sted på en privatadresse, der ikke fremstod som forretningssted. Nævnet fremhævede udtrykkeligt, at det **ikke** ændrede vurderingen, at annoncens telefonnummer var registreret til sælgerens virksomhed, at checken efterfølgende blev indsat på virksomhedens konto, eller at bilen havde været indregistreret i sælgerens navn.

Spejlbilledligt vurderes det, om en fysisk person over for køberen har fremtrådt som erhvervsdrivende. I [01-08-7486](#) blev en hundeopdrætter anset for erhvervsdrivende, fordi hun solgte via Dansk Kennel Klubs hvalpeliste, brugte en standardkontrakt med sit eget virksomhedsnavn og logo, ejede en hundesalon og omtalte sig selv som »opdrætter«. I [01-12-3099](#) faldt vurderingen omvendt ud: parterne var kommet i kontakt som genboer og ikke på baggrund af markedsføring, og sælgeren havde kun haft to små kuld. Nævnet formulerede den generelle standard således, at det ikke er et krav, at personen udelukkende er erhvervsdrivende, har fast forretningssted eller tilsigter gevinst – men »virksomheden skal dog have et vist omfang og en vis varighed«, og markedsføring kan have betydning.

LOV	Forbrugeraftaleloven § 2, stk. 1, 2	Købeloven § 4a, stk. 1	
PRAKSIS	Forbrugerklagenævnet · Sag afvist: Køb af hund mellem genboer ikke omfattet af Forbrugerklagenævnets kompetence		29.04.2013
	Forbrugerklagenævnet · Forbrugerklagenævnet afviste sag om bilkøb, da sælger ikke handlede som erhvervsdrivende		14.05.2012
	Forbrugerklagenævnet · Sælger af hund anset for at være erhvervsdrivende – Forbrugerklagenævnets kompetence		05.02.2009
	Forbrugerklagenævnet · Forhandler solgte bil på vegne af sin søn – Forbrugerklagenævnets kompetence		23.12.2005
	Forbrugerklagenævnet · Forbrugerklagenævnet: Afvisning af reklamation på bilkøb under henvisning til privat salg underkendt		26.09.2005
	Forbrugerklagenævnet · Bilforhandlers salg af egen bil fra forretningsadressen – Forbrugerklagenævnets kompetence		31.12.2003
	Forbrugerklagenævnet · Forbrugerklagenævnets kompetence ved bilkøb – spørgsmål om forbrugerklagenævnet eller privatsalg		31.12.2002

Køberens formål: »hovedsagelig uden for sit erhverv« ved blandet anvendelse

§ 4

Køberkriteriet er formålsbestemt: genstanden skal hovedsagelig være bestemt til ikke-erhvervsmæssig anvendelse. Forarbejderne til § 4 a afgrænser dette negativt og bredt:

Efter den foreslåede definition omfattes erhvervsmæssige køb ikke af forbrugerbeskyttelsesreglerne. Det gælder såvel køb af driftsinventar og driftsmateriel som køb af genstande til videresalg eller til brug som råvare i produktion.

Ved blandet anvendelse er ordet »hovedsagelig« afgørende, og vurderingen er konkret. I [01-10-5714](#) havde køberen erhvervet en hund med henblik på avl og videresalg af hvalpe, havde til hensigt at sælge et kuld om året i 10-15 år og havde afholdt betydelige udgifter til klargøring som avlshund. Nævnet fandt, at køberen »overvejende havde købt hunden til avl og videresalg af hvalpe i et ikke ubetydeligt omfang og af en ikke ubetydelig varighed«, hvorfor købet ikke var et forbrugerkøb efter [§ 4 a](#).

Omvendt kan formelle erhvervsindici ikke i sig selv gøre et køb erhvervsmæssigt. I **BS-12209/2023-VLR** ([BS-12209/2023-VLR](#)) gjorde modparten gældende, at der forelå et erhvervskøb, fordi bygningen i BBR var registreret under anvendelseskode 216 (erhvervsbygning), fordi købernes advokat havde forespurgt på hektarstøtterettigheder, og fordi bygningen var prissat til 0 kr. Køberne – begge it-folk uden landbrugsbaggrund eller CVR-nummer – havde købt til jagt og rekreativ brug. Landsretten tiltrådte byrettens vurdering af, at køberne havde erhvervet ejendommen til ikke-erhvervsmæssig anvendelse og skulle anses som **forbrugere**. Afgørelsen illustrerer, at registreringsmæssige og skattetekniske forhold viger for køkets reelle formål.

At bedømmelsen kan skifte fra aftale til aftale for den samme person, fremgår af Forbrugerombudsmandens udtalelse i sagen om telefonisk indhentning af markedsføringssamtykke, [fom-80850](#). Ombudsmanden fremhævede, at det afgørende er, »om personen handler hovedsageligt uden for sit erhverv i den konkrete samtale«, og fandt, at økonomi-, HR- og it-ansvarlige næppe kunne anses som forbrugere, når henvendelsen angik produkter inden for deres erhverv.

LOV

Købeloven § 4a, stk. 1

PRAKSIS

Landsretten · Ejendomsmæglers erstatningsansvar for urigtige oplysninger om el-tilslutning ved salg af ejendom 04.02.2025

Forbrugerklagenævnet · Forbrugerklagenævnet afviste at behandle klage vedrørende køb af hund til avl, da køberen blev anset for at handle som erhvervsdrivende 23.11.2011

Forbrugerombudsmanden · Lovlighed af telefonisk kontakt til virksomhedsansatte for indhentning af samtykke til elektronisk markedsføring 17.04.2015

§ 5 Foreninger, klubber og andre juridiske personer på købersiden

Forarbejderne til § 4 a tager udtrykkeligt stilling til foreningskøb og tilslutter sig købelovsudvalgets synspunkt om, at »køb, som foretages af ikke-erhvervsdrivende foreninger, f. eks. sportsklubber, må anses som forbrugerkøb, medmindre købet undtagelsesvist har et erhvervsmæssigt sigte«. Justitsministeriet tilføjede dog en vigtig præcisering:

Der kan imidlertid være grund til i denne forbindelse at fremhæve, at en genstand ikke nødvendigvis må anses for købt til ikke-erhvervsmæssig anvendelse, fordi der ikke med den virksomhed, hvori genstanden anvendes, tilstræbes en økonomisk gevinst. Indkøber f. eks. en fond, der driver en række plejehjem, et antal senge til disse hjem, kan sengene ikke anses for at være indkøbt til privat brug, og købet er derfor ikke et forbrugerkøb.

Forbrugerombudsmanden har bekræftet denne linje i nyere praksis. I [fom-101557](#) – en sag om leasingaftaler om sodavandsmaskiner og mobilladestandere indgået med frivillige foreninger – orienterede ombudsmanden leasingvirksomhederne om, at forbrugere oftest er fysiske personer, men at juridiske personer efter omstændighederne også kan anses som forbruger. Ombudsmanden henviste til [markedsføringslovens § 1 a](#),

hvorefter en juridisk person, der hovedsagelig handler uden for sit erhverv, sidestilles med en forbruger, og til at det »altid vil bero på en konkret vurdering, hvor der blandt andet lægges vægt på den juridiske persons størrelse, indtægter, formål og aktiviteter«. Ombudsmanden bemærkede, at danske domstole i flere tilfælde har anset frivillige foreninger samt sports- og fritidsklubber for forbrugere.

En forening kan omvendt selv optræde som erhvervsdrivende. I [fom-80781](#) planlagde en idrætsforening at sælge 1.200 par strømper med klubnavn ved dør-til-dør-salg 1-2 gange årligt over perioder på op til to måneder. Forbrugerombudsmanden vurderede – med vægt netop på salgsperiodernes varighed og omfanget af salget – at aktiviteten var erhvervsmæssig, og at forbuddet mod uanmodet personlig henvendelse i [forbrugeraftalelovens § 4, stk. 1](#) derfor fandt anvendelse. Kriterierne »omfang« og »varighed« går dermed igen på begge sider af aftalen.

LOV	Forbrugeraftaleloven § 4, stk. 1	Købeloven § 4a, stk. 1	Markedsføringsloven § 1a
PRAKSIS	Forbrugerombudsmanden · Forbrugerombudsmandens vurdering af forbrugerbegrebet i leasingaftaler med frivillige foreninger		05.04.2024
	Forbrugerombudsmanden · Idrætsforenings salg af strømper ved dør-til-dør salg er omfattet af Forbrugeraftaleloven		11.12.2018

Den formidlede handel: § 4 a, stk. 2, om erhvervsdrivende mellemmand

[Købelovens § 4 a, stk. 2](#) udvider forbrugerkøbsbegrebet: »Som forbrugerkøb anses under i øvrigt samme betingelser som nævnt i stk. 1 endvidere køb fra ikke-erhvervsdrivende, hvis aftalen om køb er indgået eller formidlet for sælgeren af en erhvervsdrivende.«

Bestemmelsen dækker den situation, hvor den egentlige sælger er privatperson, men hvor en erhvervsdrivende – typisk en bilforhandler eller kommissionær – indgår eller formidler aftalen. Forarbejderne viser, at der lå en reel afvejning bag. Købelovudvalget havde foreslået, at mellemmanden skulle hæfte som sælger, bl.a. fordi køberen »ikke har sagkundskab og faciliteter til selv at afhjælpe mangelen«, og fordi reglen ville tilskynde erhvervsdrivende mellemmand til at udvise forsigtighed med de oplysninger, de giver køberen. Justitsministeriet valgte en mildere løsning:

Justitsministeriet har forståelse for udvalgets forslag, men vil ikke afvise, at det i visse tilfælde kan være betænkeligt at pålægge en erhvervsdrivende, der indgår eller formidler en aftale om et køb, fuldt ansvar som sælger. Den erhvervsdrivendes medvirken er ikke sjældent relativt begrænset, og han får som regel i forhold til genstandens værdi kun et mindre vederlag.

Derimod blev køberens adgang til at reklamere over for mellemmanden med virkning for sælgeren fastholdt og optaget som en særlig regel.

Sondringen mellem stk. 1 og stk. 2 har praktisk betydning i bilhandel, hvor det ofte er uklart, om forhandleren sælger for egen regning, for en anden privatperson eller privat. Forbrugerklagenævnets praksis viser, at det afgørende er, hvad køberen med føje kunne antage. I [2004-521/7-741](#) blev handlen anset for indgået med forhandleren selv, fordi bilen var udstillet og afhentet på forretningsstedet, checken var udstedt til forhandleren, og der ikke forelå dokumentation for, at køberen ved aftaleindgåelsen var bekendt med, at sønnen var sælger. Uanset om resultatet nås ad stk. 1 (forhandleren er selv sælger) eller stk. 2 (forhandleren har formidlet for en privat sælger), er konsekvensen den samme: købet behandles som forbrugerkøb.

LOV

Købeloven § 4a, stk. 2

PRAKSIS

Forbrugerklagenævnet · Forhandler solgte bil på vegne af sin søn – Forbrugerklagenævnets kompetence

23.12.2005

Forbrugerklagenævnet · Bilforhandlers salg af egen bil fra forretningsadressen – Forbrugerkøb?

31.12.2003

§ 7 Digitalt indhold og digitale tjenester: udvidelsen i § 4 a, stk. 3-7

Ved lov nr. 1173 af 8. juni 2021, der trådte i kraft 1. januar 2022, blev forbrugerkøbsbegrebet gennemgribende udvidet med seks nye stykker i § 4 a. Efter § 4 a, stk. 3 anses aftaler om levering af digitalt indhold eller en digital tjeneste som forbrugerkøb, når leveringen er forbundet med en modydelse i form af enten et pengebeløb eller et digitalt udtryk for værdi (nr. 1) eller personoplysninger (nr. 2), medmindre oplysningerne udelukkende behandles med henblik på leveringen eller for at opfylde retlige krav.

Forarbejderne fastslår udtrykkeligt, at udvidelsen **kun** angår forbrugersporet:

Forslaget indebærer, at købelovens forbrugerkøbsregler udvides til også at omfatte aftaler om levering af digitale tjenester. Der foreslås ingen ændringer i reglerne om andre køb (handelskøb og civilkøb), der således fortsat ikke vil omfatte aftaler, som udelukkende eller overvejende vedrører levering af en digital tjeneste.

Dette er en væsentlig asymmetri: fra 2022 dækker forbrugerkøbsreglerne aftaletyper, som handelskøbs- og civilkøbsreglerne slet ikke omfatter. Forarbejderne nævner som konkrete eksempler, at aftaler om beskedtjenester som WhatsApp og Messenger samt kommunikationstjenester som Skype, Zoom og Teams fremover er omfattet, medmindre tjenesten anvender numre i en national eller international nummerplan – mens aftaler om telefon- eller bredbåndsforbindelse fortsat falder uden for.

§ 4 a, stk. 4 undtager otte kategorier, herunder andre tjenesteydelser end digitale (nr. 1), elektroniske kommunikationstjenester (nr. 2), sundhedsydelser leveret af autoriserede sundhedspersoner (nr. 3), hasardspil (nr. 4) og finansielle tjenesteydelser (nr. 5).

En særskilt kvalifikationsakse følger af § 4 a, stk. 6 om **varer med digitale elementer** som defineret i § 3 a, nr. 4: en løsøregenstand, der integrerer eller er indbyrdes forbundet med digitalt indhold eller en digital tjeneste, sådan at fraværet heraf ville forhindre genstanden i at opfylde sin funktion. Sådanne køb behandles som udgangspunkt efter reglerne for løsøregenstande, ikke efter særreglerne for digitalt indhold – og ved tvivl om, hvorvidt leveringen af det digitale element er en del af købsaftalen, gælder en **formodning** for, at det er omfattet. Omvendt fastslår § 4 a, stk. 7, at et fysisk medium, der udelukkende bruges som bærer af digitalt indhold – f.eks. en dvd – behandles efter reglerne om digitalt indhold.

Forarbejderne henfører udtrykkeligt hjemmelen: »De foreslåede § 4 a, stk. 3-7, jf. de gældende § 4 a, stk. 1 og 2, og § 2, stk. 1, gennemfører varedirektivets artikel 3 og direktivet om digitalt indholds artikel 3.« Efter varedirektivets artikel 3, stk. 3 finder direktivet ikke anvendelse på aftaler om levering af digitalt indhold eller digitale tjenester, men dog på digitalt indhold integreret i eller forbundet med varer – den kompetencedeling, som § 4 a, stk. 6, spejler i dansk ret. Aftaler om digitalt indhold og digitale tjenester som sådan reguleres af direktiv (EU) 2019/770 om levering af digitalt indhold og digitale tjenester.

LOV

Købeloven § 3a

Købeloven § 4a, stk. 3-7

§ 8 Levende heste ud af forbrugerkøbet: § 4 a, stk. 8

Købelovens § 4 a, stk. 8 fastslår kortfattet: »Køb af levende heste anses ikke som forbrugerkøb.« Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 1173 af 8. juni 2021 med virkning fra 1. januar 2022, og forarbejderne præciserer rækkevidden:

Forslaget indebærer, at køb af levende heste fremover ikke vil være omfattet af købelovens regler om forbrugerkøb, selv om betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Sådanne køb vil i stedet fremover være omfattet af købelovens regler om civil- og handelskøb. Den foreslåede bestemmelse omfatter alle typer af heste, herunder ponyer. Den foreslåede bestemmelse omfatter kun køb af levende heste. Køb af eksempelvis hestekød vil således fortsat være omfattet af købelovens regler om forbrugerkøb.

Hjemlen er varedirektivets artikel 3, stk. 5, litra b, hvorefter medlemsstaterne kan udelukke aftaler om salg af levende dyr fra direktivets anvendelsesområde. Danmark har udnyttet optionen – men kun for heste, ikke for levende dyr generelt.

Virkningen af kvalifikationen som civilkøb er markant, hvilket ses af hestesagen i BS-44568/2021-ODE (BS-44568/2021-ODE) og ankesagen BS-47535/2023-OLR (BS-47535/2023-OLR). Her var sælgeren amatørrytter uden særlig hestefaglig indsigt, og køberen professionel hestetræner med egen virksomhed inden for hovbeskæring og hestetæpapi. Retterne anvendte konsekvent § 52 om reklamation og § 58 om hændelig undergang – bestemmelser, der efter § 1 a, stk. 3 netop ikke gælder i forbrugerkøb. Sælgeren gjorde gældende, at der var reklameret for sent, og at forholdene var omfattet af købers undersøgelsespligt. Retten i Odense fandt dog reklamationen af 13. oktober 2021 rettidig, fordi de bagvedliggende lidelser hverken var konstateret ved handelsundersøgelsen eller uden videre kunne forventes opdaget straks efter overtagelsen, og at hesten led af en væsentlig mangel på handelstidspunktet.

Østre Landsret stadfæstede og tilføjede om det manglende hestepas:

Det må lægges til grund, at Appellant, tidligere Sagsøgte hverken den 30. juli 2021 [...] eller da Appelindstævnte [...] den 28. september 2021 rykkede for det manglende hestepas, havde rekvireret et sådant.

Sælgeren gjorde for landsretten netop gældende, at køberen var »professionel og burde selv have forudset, at de oplyste forhold kunne udvikle sig« – et anbringende, der er tænkeligt netop fordi købet ikke var underlagt forbrugerkøbsreglernes ufravigelige beskyttelse. Efter § 4 a, stk. 8, vil hestekøb fremover falde i civil- eller handelskøbssporer uanset parternes stilling, og dermed altid være underlagt undersøgelses- og reklamationsnormen i §§ 47 og 51-52.

LOV	Købeloven § 1a, stk. 3	Købeloven § 4a, stk. 8	Købeloven § 52	Købeloven § 58
PRAKSIS	Landsretten · Ophævelse af hestekøb stadfæstet – manglende hestepas og helbredsmæssige mangler udgjorde væsentlige mangler 27.02.2025 Byretten · Ophævelse af hestekøb grundet kroniske smertetilstande i nakke og lænd samt manglende hestepas 14.09.2023			

§ 9 Retsvirkning I: undersøgelsespligt og reklamationsnorm

Den mest håndgribelige konsekvens af kvalifikationen er reklamationsnormen. Uden for forbrugerkøb gælder § 47 om virkningen af forudgående undersøgelse, § 51 om undersøgelse efter modtagelsen og § 52, hvorefter

køberen i handelskøb skal reklamere **straks** og ellers uden ugrundet ophold. I forbrugerkøb er alle tre bestemmelser sat ud af kraft ved [§ 1 a, stk. 3](#) og erstattet af §§ 81-83.

Praksis viser dog, at »straks« ikke betyder »ved modtagelsen« uden videre – fristen løber, når manglen kunne konstateres. I Genan-sagen **BS-31361/2020-VIB** ([BS-31361/2020-VIB](#)), der udtrykkeligt anvendte [§ 4](#), [§ 51](#) og [§ 52](#), havde køberen af gummigranulat til kunstgræsbaner alene kontrolleret fragtbrev, datablad og labels ved modtagelsen; en fuld sigteanalyse blev først foretaget senere. Retten udtalte:

Da der er tale om mangler ved produktet, som Laidarz ikke har været i stand til at konstatere umiddelbart ved leveringen, er Laidarz' reklamation ca. et halvt år senere rettidig.

Modsat gik det i **P-4-15** ([P-4-15](#)), hvor Sø- og Handelsrettens skifteret kobledes kvalifikationen direkte sammen med retsfølgen:

[...] finder retten, idet der er tale om et handelskøb, hvor Reka tilmed var den teknisk professionelle part, at denne straks ved modtagelsen af effekterne burde have undersøgt, om Reka også havde modtaget de nødvendige licensnøgler, og at Reka – i det omfang det modtagne ikke var i overensstemmelse med det forventede – burde have reklameret over for konkursboet.

Reklamation mere end et år efter modtagelsen medførte endeligt rettighedstab, selv om retten samtidig fandt, at licensnøglerne var »en meget væsentlig og helt naturlig accessorisk del af det købte materiel«.

Samme streng linje ses i **H-94-02** ([H-94-02](#)), hvor køberen af folie først reagerede efter anden delleverance: reklamationen var rettidig for forhold opstået efter dette tidspunkt, men »for sen i forhold til produktionen af de to første leverancer«, og modkravet bortfaldt derfor helt. Tilsvarende i **BS-48793/2020-KBH** ([BS-48793/2020-KBH](#)), hvor køberens indsigelser mod pris og mængde ved en lædervarehandel blev anset for fremsat for sent.

Reklamationsnormen i [§ 52](#) anvendes desuden analogt uden for egentlige køb. I **BS-16756/2024-OLR** ([BS-16756/2024-OLR](#)) om værkstedsydelse på en mejetærsker udtalte Østre Landsret:

Allerede fordi det således ikke ses dokumenteret, at der er reklameret straks over for nogen af de opkrævede beløb, jf. princippet i købelovens [§ 52](#), tager landsretten Appellinstævnte A/S' tidligere Sagsøger A/S krav til følge.

Undersøgelsespligtens indhold beror dog på branchens forhold. I **H-43-06** ([H-43-06](#)) fandt Sø- og Handelsretten, at teltproducenten ikke havde svigtet sin undersøgelsespligt, fordi en kontrol ville have krævet udrulning og gennemlysning af 500 m lange baner, hvilket hverken var praktisk muligt eller sædvanligt i branchen – og fordi sælgeren sædvanligvis selv markerede fejl på rullens kant.

LOV	Købeloven § 1a, stk. 3	Købeloven § 47	Købeloven § 51	Købeloven § 52	
PRAKSIS	Landsretten · Landsretten stadfæster dom om betalingspligt for serviceydelser på mejetærsker grundet for sen reklamation Sø- og Handelsretten · Fordringsprøvelse i konkursbo: Køb af aktiver og licensnøgler – Undersøgelses- og reklamationspligt Sø- og Handelsretten · Erstatning for mangelfuld teltdug og tilsidesættelse af ansvarsbegrænsning i handelsforhold Sø- og Handelsretten · Sag om manglende betaling for leveret folie: Fortolkning af ordreændring og reklamationsfrist Byretten · Sag om manglende betaling for gummigranulat: Afvigelse fra tolerancegrænse og rettidig reklamation				14.03.2025 23.06.2017 11.08.2009 20.03.2006 09.02.2022

Retsvirkning II: det deklaratoriske udgangspunkt mod præceptiviteten

§ 10

Købelovens § 1, stk. 1 indeholder lovens grundnorm: bestemmelserne »kommer kun til anvendelse, for så vidt ikke andet er udtrykkelig aftalt, eller må anses for indeholdt i aftalen eller følger af handelsbrug eller anden sædvane«. De oprindelige 1905-forarbejder betoner dette som lovens bærende princip:

I Erkendelse af Uheldigheden af paa noget Punkt at undergive det ved Køb eller Bytte stiftede Retsforhold en Tvangsordning, indeholder Udkastet udelukkende Bestemmelser af den Natur, at det staar Parterne frit for selv at ordne deres Mellemværende paa anden Maade. Dette har man fundet det nødvendigt udtrykkelig at udtale i Udkastets første Paragraf, hvis Regel derfor danner saa at sige en underforstaaet Baggrund for alle de efterfølgende Bestemmelser.

At handelsbrug og sædvane går forud for loven, er ikke teoretisk. I **H-43-06** (**H-43-06**) tilsidesatte Sø- og Handelsretten leverandørens ansvarsbegrænsning i salgs- og leveringsbetingelserne netop under henvisning til parternes mangeårige samhandelspraksis. Retten lagde vægt på vidneforklaringen om, at:

salgs- og leveringsbetingelserne blev håndteret pragmatisk alt afhængig af, hvem kunden var, og der har været flere tilfælde, hvor Duratex af hensyn til kunderelationen har ydet en erstatning, der var højere end varens pris.

Ansvarsbegrænsningen var dermed fraveget ved parternes faktiske adfærd, og erstatningen blev fastsat til 400.000 kr. svarende til skønsmandens værdiforringelse på 40 %.

I forbruger køb gælder det modsatte udgangspunkt. Efter § 1, stk. 2 kan § 2, stk. 1, § 4 a, § 50, §§ 55 og 56, § 57, stk. 2, §§ 73-79, § 80, stk. 1, og §§ 81-87 ikke fraviges til skade for køberen. Opregningen fik sin nuværende form ved **lov nr. 1173 af 8. juni 2021**, hvor en lang opregning af enkeltparagraffer blev erstattet af en samlet henvisning til §§ 73-79. Forarbejderne angiver hjemlen udtrykkeligt: »Med de foreslåede ændringer gennemfører købelovens § 1, stk. 2, varedirektivets artikel 21, stk. 1, og direktivet om digitalt indholds artikel 22, stk. 1.« Efter **varedirektivets artikel 21, stk. 1** er en aftale, der til skade for forbrugeren fraviger de nationale gennemførelsesforanstaltninger, ikke bindende for forbrugeren – mens **stk. 2** ikke er til hinder for mere vidtgående aftalemæssige ordninger til fordel for forbrugeren.

Beskyttelsen rækker videre end den oprindelige køber. Efter § 1, stk. 3 kan § 54, stk. 4 ikke fraviges til skade for en **senere erhverver**, som hovedsagelig handler uden for sit erhverv. Spørgsmålet om, hvilke beføjelser en senere køber kan gøre gældende, når vedkommende er indtrådt i sælgerens krav mod den oprindelige forhandler, er aktuelt for Højesteret: Procesbevillingsnævnet meddelte i **25/24714** 3.-instansbevilling i en sag, hvor køberen af en brugt projektor havde ophævet købet direkte over for den oprindelige forhandler med krav om tilbagebetaling af den oprindelige købesum på 108.000 kr., mens by- og landsret kun tilkendte hans egen betaling på 50.000 kr.

LOV

Købeloven § 1, stk. 1-3

Købeloven § 54, stk. 4

PRAKSIS

Sø- og Handelsretten · Erstatning for mangelfuld teltdug og tilsidesættelse af ansvarsbegrænsning i handelsforhold

11.08.2009

Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om ophævelsesbeføjelser for køber af brugt vare, der er indtrådt i sælgers krav mod oprindelig forhandler

15.01.2026

§ 11 Retsvirkning III: risikoovergang, forsinkelse og fixkøb

Kvalifikationen slår også igennem på risiko- og forsinkelsesreglerne. Uden for forbrugerkøb gælder § 17, herunder stk. 2, hvorefter risikoen ved køb af bestemte genstande, der skal hentes af køberen, overgår allerede når genstanden holdes klar til levering på det aftalte tidspunkt. I forbrugerkøb er § 17, stk. 2, sat ud af kraft, jf. § 1 a, stk. 3, og erstattet af den ufravigelige § 73. Forarbejderne til den oprindelige § 1 a begrundede dette direkte:

Begrundelsen for forslaget om at ophæve denne regel er navnlig, at det ikke kan anses for rimeligt, at en forbruger, der har bestilt en bestemt vare, som han skal hente på sælgerens forretningssted, skal betale købesummen, hvis genstanden f. eks. beskadiges ved en brand eller bliver stjålet ved et indbrud, før han henter den.

I **BS-52536/2022-SHR** (**BS-52536/2022-SHR**) blev risikoreglen afgørende. Sø- og Handelsretten lagde til grund, at afsejlingen den 9. september 2022 var den endelige afhentning og ikke en prøvesejlads, hvorved båden var godkendt i overensstemmelse med auktionsbetingelserne og risikoen overgået, jf. § 17. Køberen – der havde erfaring med lignende auktionskøb, vidste at båden var 24 år gammel og havde ligget stille siden 2018 – havde hverken foretaget serviceeftersyn eller aftalt prøvesejlads. Motorhavariet en time efter afsejling måtte køberen derfor selv bære.

Tilsvarende gælder for forsinkelse. § 21, stk. 2 om købers hæveadgang ved forsinkelse gælder ikke i forbrugerkøb, jf. § 1 a, stk. 3; i stedet regulerer § 74 spørgsmålet udtømmende. Forarbejderne til 2013-ændringen udtrykker det klart: »Tilsvarende er tilføjelsen af købelovens § 21, stk. 2, om købers adgang til at hæve på grund af forsinkelse en konsekvens af, at § 74, stk. 2, som foreslås ændret, udtømmende regulerer dette spørgsmål i relation til forbrugerkøb.«

Forbrugerklagenævnets afgørelse i 21/11199 illustrerer § 74's funktion i praksis. Nævnet fandt, at der forelå leveringsforsinkelse efter § 74, stk. 1, men at forbrugeren ikke var berettiget til at ophæve efter § 74, stk. 2, fordi han ikke havde fremsat påkrav om levering og selv havde bedt om at udskyde leveringstidspunktet ti måneder. Forbrugerklagebureauets øvrige særegener – afhjælpning og omlevering efter § 78 a – anvendes tilsvarende alene i forbrugerkøb, jf. § 1 a, stk. 2; se f.eks. 23/13446 om ophævelse af køb af en robotplæneklipper, hvor manglen ikke var afhjulpel inden for rimelig tid.

LOV	Købeloven § 17, stk. 2	Købeloven § 21, stk. 2	Købeloven § 73	Købeloven § 74, stk. 1, 2
PRAKSIS	Sø- og Handelsretten · Sag om tilbagebetaling af købesum for lodså erhvervet på auktion - mangler, undersøgelsespligt og risikoovergang 22.03.2024 Forbrugerklagenævnet · Ophævelse af køb af robotplæneklipper grundet manglende afhjælpning inden for rimelig tid 26.03.2024 Forbrugerklagenævnet · Forbruger ikke berettiget til at ophæve køb af specialfremstillet bjælkehytte, trods leveringsforsinkelse 19.12.2022			

§ 12 Den mindre erhvervsdrivende: henvisningen til aftalelovens § 36

Grænsedragningen efterlader en gruppe købere uden købelovsbeskyttelse: den mindre erhvervsdrivende, som reelt står i samme forhandlingsposition som en forbruger, men som handler som led i sit erhverv. Dette problem blev identificeret allerede i forarbejderne til § 4 a:

Købelovudvalget fremhæver i betænkningen s. 16, at man har været opmærksom på, at navnlig mindre erhvervsdrivende i visse situationer kan have et lignende behov for beskyttelse som privatpersoner. Det synes dog ikke muligt at finde en generelt anvendelig afgrænsning af de køb, hvor de særlige beskyttelsesregler skulle finde anvendelse. Udvalget peger imidlertid på, at man i det væsentlige vil kunne imødekomme behovet for beskyttelse af mindre erhvervsdrivende ved anvendelse af aftalelovens § 36 om tilsidesættelse af urimelige aftaler.

Justitsministeriet tilsluttede sig og forudsatte udtrykkeligt, at gennemførelsen af forbrugerkøbsreglerne måtte antages at bevirke, »at det i videre omfang end hidtil bliver muligt for en erhvervsmæssig køber at påberåbe sig § 36«. Ministeriet pegede desuden på markedsføringslovens forbudsmulighed og på muligheden for at indføre regres for detailhandlere mod producent og mellemhandlere.

Domstolene anvender [aftalelovens § 36](#) i erhvervsforhold, men med betydelig tilbageholdenhed. I **Sag 109/2011** ([Sag 109/2011](#)) blev bestemmelsen anvendt ved et ekstremt misforhold: en farveprinter med en markedspris på ca. 7.500 kr. var leaset for 22.000 kr. om måneden i 72 måneder, i alt over 1,5 mio. kr. Højesteret udtalte:

Højesteret finder, at Siemens Finans – som ikke selv havde haft kontakt til FOA/KLS vedrørende kontraktens indgåelse – burde have hæftet sig ved, at de samlede leasingydelser var på over 1,5 mio. kr. for en tilsyneladende almindelig kontormaskine, og at Siemens Finans derfor burde have undersøgt, hvad det var for en maskine, kontrakten angik, og listeprisen herfor.

Da også leasingtageren havde udvist betydelig uagtsomhed, blev aftalen ikke ophævet, men forpligtelsen nedsat til halvdelen.

Uden for sådanne ekstremer står erhvervsaftaler ved magt. I **9-2407/2012** ([9-2407/2012](#)) fastholdt landsretten en standardklausul, der udelukkede ansvar for indirekte tab, med henvisning til, at parterne handlede »som erhvervsdrivende på lige fod«, og at sådanne klausuler er branchestandard i maskinbranchen. Køberen fik alene de direkte udbedringsomkostninger på 350.000 kr., ikke de påståede 850.000 kr. i driftstab. Tilsvarende i **BS-24164/2023-OLR** ([BS-24164/2023-OLR](#)), hvor en enkeltmandsvirksomheds indsigelse mod misligholdelsesvilkåret i to leasingaftaler blev afvist:

... aftalevilkåret i punkt 14, stk. 2, i de generelle betingelser i begge leasingaftaler er aftaleretligt forpligtende for Appellant, tidligere Sagsøgte, og at der ikke er grundlag for at tilsidesætte vilkåret i medfør af aftalelovens § 36.

Sammenholdt viser praksis, at § 36 ikke fungerer som et funktionelt sidestykke til forbrugerbeskyttelsen, men som en snæver sikkerhedsventil ved kvalificeret ubalance. Kvalifikationen som erhvervskøb har derfor reelle konsekvenser for den mindre erhvervsdrivende – også når vedkommende i praksis ikke har større forhandlingsstyrke end en forbruger. Om urimelige vilkår i egentlige forbrugerftaler henvises til [aftalelov-31-38](#) og [forbrugerbeskyttelse](#).

LOV	Aftaleloven § 36	Købeloven § 4a, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Nedsættelse af leasingydelser efter aftalelovens § 36 grundet ekstremt misforhold mellem ydelse og værdi		12.04.2013
	Landsretten · Landsret stadfæster krav mod sagsøgte for misligholdelse af leasingaftaler og afviser tilsidesættelse efter Aftaleloven		21.02.2025
	Landsretten · Erstatningskrav for Mangelfuld Maskinleverance og Tilsidesættelse af Standardkontraktvilkår		16.03.2012

§ 13 Sammenfatning: kvalifikationens metode og konsekvenser

Kvalifikationen af et løsørekøb følger en fast tretrinsprøve, hvor rækkefølgen har betydning.

Trin 1 – er det et forbrugerkøb? Prøv § 4 a først. Er sælgeren erhvervsdrivende og handler som led i sit erhverv, og handler køberen hovedsagelig uden for sit erhverv, er købet et forbrugerkøb. Er sælgeren privatperson, men aftalen indgået eller formidlet for ham af en erhvervsdrivende, er købet alligevel forbrugerkøb, jf. [stk. 2](#). Vedrører aftalen digitalt indhold eller en digital tjeneste mod betaling eller personoplysninger, gælder [stk. 3](#) med undtagelserne i [stk. 4](#). Angår købet en levende hest, er svaret altid nej, jf. [stk. 8](#). Tvivl om resultatet falder ud til køberens fordel: sælgeren bærer bevisbyrden.

Trin 2 – er det et handelskøb? Er begge parter »handlende« efter § 4, [stk. 2](#), og er købet indgået i eller for deres bedrift, foreligger handelskøb. Er kun den ene part handlende, eller savner købet forbindelse til bedriften, er svaret nej.

Trin 3 – ellers er det et civilkøb. Civilkøbet er ikke defineret i loven og har ingen egne regler; det følger købelovens almindelige del uden hverken handelskøbets skærpselser eller forbrugerkøbets beskyttelse.

Konsekvenserne kan opstilles skematisk:

Spørgsmål	Forbrugerkøb	Handelskøb	Civilkøb
Aftalefrihed	Begrænset, jf. § 1, stk. 2	Fuld, jf. § 1, stk. 1	Fuld, jf. § 1, stk. 1
Undersøgelsespligt	§§ 47 og 51 gælder ikke	§ 51 – straks efter modtagelsen	§ 51 – så snart forholdene tillader
Reklamation	§§ 81-83 (ufravigelig)	§ 52 – »straks«	§ 52 – »uden ugrundet ophold«
Risikoovergang	§ 73 (ufravigelig)	§ 17 , også stk. 2	§ 17 , også stk. 2
Forsinkelse/hæveadgang	§ 74 (udtømmende)	§ 21 , også stk. 2	§ 21 , også stk. 2

De gennemgående træk i praksis er tre. For det første er kvalifikationen **konkret og formålsbestemt**: formelle indicier som CVR-registrering, BBR-koder eller annoncekategori indgår, men er ikke afgørende – det er køkets reelle formål og parternes fremtræden over for hinanden, der styrer. For det andet er **bevisbyrden i § 4 a, stk. 1, 2. pkt., en reel byrde**, som en erhvervsdrivende sælger sjældent løfter ved efterfølgende at hævde, at salget var privat, jf. rækken af bilsager fra Forbrugerklagenævnet. For det tredje kobler domstolene ofte kvalifikationen og retsfølgen **eksplicit** sammen – »idet der er tale om et handelskøb, hvor Reka tilmed var den teknisk professionelle part« – hvilket understreger, at kvalifikationsspørgsmålet ikke kan udskydes til en efterprøvelse af de materielle mangelsbeføjelser.

Denne oversigt angår alene kvalifikationen og dens valg af regelsæt. De materielle mangelsbeføjelser behandles under [mangelsbeskyttelse](#), Forbrugerklagenævnets konkrete mangels- og afhjælpningspraksis under [forbrugerklage-vare-tjenester](#), og privat bilkøb »som beset« under [brugt-bil-privatkoeb-mangler](#).

LOV

[Købeloven § 1, stk. 1, 2](#)
[Købeloven § 1a, stk. 2, 3](#)
[Købeloven § 4, stk. 1, 2](#)
[Købeloven § 4a, stk. 1-8](#)

PRAKSIS

Landsretten · Ophævelse af hestekøb stadfæstet – manglende hestepas og helbredsmæssige mangler udgjorde væsentlige mangler

27.02.2025

Landsretten · Ejendomsmæglers erstatningsansvar for urigtige oplysninger om el-tilslutning ved salg af ejendom	04.02.2025
Sø- og Handelsretten · Fordringsprøvelse i konkursbo: Køb af aktiver og licensnøgler – Undersøgelses- og reklamationspligt	23.06.2017
Forbrugerklagenævnet · Bilforhandlers salg af egen bil fra forretningsadressen – Forbruger køb?	31.12.2003

REFERENCE Lovgrundlag 6 paragraffer

Aftaleloven § 36		Købeloven § 1	stk. 1-3
Købeloven § 1a	stk. 1-4	Købeloven § 4	stk. 1, 2
Købeloven § 4a	stk. 1-8	Købeloven § 52	

MATERIALE Citerede afgørelser 29 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS 1

12.04.2013	Nedsættelse af leasingydelser efter aftalelovens § 36 grundet ekstremt misforhold mellem ydelse og værdi	109-2011
------------	--	----------

LANDSRETTE · ANKEINSTANS 6

14.03.2025	Landsretten stadfæster dom om betalingspligt for serviceydelser på mejetæsker grundet for sen reklamation	10227-12007
27.02.2025	Ophævelse af hestekøb stadfæstet – manglende hestepas og helbredsmæssige mangler udgjorde væsentlige mangler	10720-12735
21.02.2025	Landsret stadfæster krav mod sagsøgte for misligholdelse af leasingaftaler og afviser tilsidesættelse efter Aftaleloven	10244-12026
04.02.2025	Ejendomsmæglers erstatningsansvar for urigtige oplysninger om el-tilslutning ved salg af ejendom	10398-12237
16.03.2012	Erstatningskrav for Mangelfuld Maskinleverance og Tilsidesættelse af Standardkontraktvilkår	9-2407/2012
04.04.2011	Landsretten nedsætter afslag i købspris for brugt bil	2450-2924

SØ- OG HANDELSRETTE · SPECIALRET 4

22.03.2024	Sag om tilbagebetaling af købesum for lods båd erhvervet på auktion - mangler, undersøgelsespligt og risikoovergang	BS-52536/2022-SHR
23.06.2017	Fordringsprøvelse i konkursbo: Køb af aktiver og licensnøgler – Undersøgelses- og reklamationspligt	P-4-15
11.08.2009	Erstatning for mangelfuld teltduk og tilsidesættelse af ansvarsbegrænsning i handelsforhold	H-43-06

20.03.2006	Sag om manglende betaling for leveret folie: Fortolkning af ordreændring og reklamationsfrist	H-94-02
------------	---	---------

BYRETTE	FØRSTE INSTANS	3
---------	----------------	---

14.09.2023	Ophævelse af hestekøb grundet kroniske smertetilstande i nakke og lænd samt manglende hestepas	10378-12209
09.02.2022	Sag om manglende betaling for gummigranulat: Afvigelse fra tolerancegrænse og rettidig reklamation	1169-1421
20.09.2021	Sag om manglende betaling for lædervarer	1516-1831

FORBRUGERKLAGE	NÆVN / KLAGEINSTANS	11
----------------	---------------------	----

26.03.2024	Ophævelse af køb af robotplæneklipper grundet manglende afhjælpning inden for rimelig tid	23/13446
19.12.2022	Forbruger ikke berettiget til at ophæve køb af specialfremstillet bjælkehytte, trods leveringsforsinkelse	21/11199
20.09.2017	Køb af tilretning af brudekjole blev ikke anset som forbrugerkøb	17/02094
29.04.2013	Sag afvist: Køb af hund mellem genboer ikke omfattet af Forbrugerklagenævnets kompetence	01-12-3099
14.05.2012	Forbrugerklagenævnet afviste sag om bilkøb, da sælger ikke handlede som erhvervsdrivende	01-11-7950
23.11.2011	Forbrugerklagenævnet afviste at behandle klage vedrørende køb af hund til avl, da køberen blev anset for at handle som erhvervsdrivende	01-10-5714
05.02.2009	Sælger af hund anset for at være erhvervsdrivende – Forbrugerklagenævnets kompetence	01-08-7486
23.12.2005	Forhandler solgte bil på vegne af sin søn – Forbrugerklagenævnets kompetence	2004-521/7-741
26.09.2005	Forbrugerklagenævnet: Afvisning af reklamation på bilkøb under henvisning til privat salg underkendt	2004-521/7-332
31.12.2003	Bilforhandlers salg af egen bil fra forretningsadressen – Forbrugerkøb?	2003-521/7-95
31.12.2002	Forbrugerklagenævnets kompetence ved bilkøb – spørgsmål om forbrugerkøb eller privatsalg	2002-521/7-1610

FORBRUGEROMBUDSMANDEN	NÆVN / KLAGEINSTANS	3
-----------------------	---------------------	---

05.04.2024	Forbrugerombudsmandens vurdering af forbrugerbegrebet i leasingaftaler med frivillige foreninger	
11.12.2018	Idrætsforenings salg af strømper ved dør-til-dør salg er omfattet af Forbrugeraftaleloven	
17.04.2015	Lovlighed af telefonisk kontakt til virksomhedsansatte for indhentning af samtykke til elektronisk markedsføring	

PROCESBEVILLINGSNÆVN	NÆVN / KLAGEINSTANS	1
----------------------	---------------------	---

15.01.2026	Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om ophævelsesbeføjelser for køber af brugt vare, der er indtrådt i sælgers krav mod oprindelig forhandler	25/24714
------------	---	----------